

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет	Образотворче мистецтво	Рівень вищої освіти	1-й (бакалаврський)
Кафедра	Графіка	Рік навчання	3
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	Вид дисципліни	Обов'язкова
Спеціальність	023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація	Семестр	6

ФОТОГРАФІКА

Семестр 6 (27 січня 2025р. – 10 травня 2025р.) 2024/25 н. р.

Викладач	Супрун Олександр Данилович
E-mail	odsuprun@gmail.com
Заняття	Г22-1, Г22-2 – за розкладом Академії
Консультації	За графіком
Адреса	61002, Харків, вул. Мистецтв, 8
Телефон	0950807971 Супрун Олександр Данилович

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Заняття та консультації з викладачем у стінах академії відбуваються згідно розкладу у визначені дні та години. Поза заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем є листування електронною поштою. В разі необхідності додаткової консультації, ескізи робіт студентів можуть бути надіслані на пошту викладача.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовою для вивчення дисципліни «Фотографіка» на третьому курсі є наявний обсяг набутих знань з фундаментальних дисциплін: «Рисунок», «Загальний курс композиції», «Кольорознавство» та нормативних навчальних дисциплін «Постановочна фотографія», «Основи фотографії».

НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Методичні матеріали

1. Методичні рекомендації по самостійній роботі студентів денної та заочної форми навчання по опануванню фотозйомки при існуючому освітленні Освітньо-професійна програма – бакалавр. Галузь знань – «Культура і мистецтво» 0202. Спеціальність: 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація». Автор к. т. н., доц. Супрун О.Д. – Харків. ХДАДМ, 2024. 24с. – українська. Мова.
2. Методичні рекомендації для самостійної роботи студентів денної (заочної) форми навчання по виконанню завдань з фотографічної зйомки пейзажу. Освітньо-професійна програма – «бакалавр». Галузь знань – 02 «Культура і мистецтво». Спеціальність: 023

«Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» Автор к. т. н., доц. Супрун О.Д. – Харків. ХДАДМ, 2025. 25с. – укр. мова

3. Візуальний методичний матеріал з методичного фонду кафедри (фотографії майстрів, портфоліо студентів).
4. Твори фотографіки з мережі Internet.

НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ

Для опанування дисципліною кожному студенту необхідно мати наступне обладнання: цифрову фотографічну камеру і/або смартфон з якісною камерою, ПК і/або ноутбук з відповідним програмним забезпеченням.

МЕТА Й ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни «Фотографіка» полягає в опануванні арсеналом образотворчих засобів фотографіки та їх техніко-технологічними прийомами достатніми для їх застосування при самостійному виконанні типових фотографічних робіт з повсякденної практики графіків. Теоретичний курс дисципліни знайомить студентів з історією виникнення і розвитком фотографіки в її класичнім («плівковим») періоді, та з її сучасним (цифровим) станом. Практичний курс дисципліни має на меті опанування студентами практичних навичок і прийомів створення графічно стилізованих фотографічних зображень в різних жанрах.

В результаті вивчення навчальної дисципліни «Фотографіка» студент повинен:

знати:

- історію виникнення та розвитку фотографіки;
- ази правил, схем і технологій виконання фотозйомки при дії не тільки природного але й штучного освітлення;
- класифікацію основних жанрів фотографії та фотографіки;
- поширені ключові образотворчі засоби фотографіки;

уміти:

- обирати оптимальну композицію для кожної світлини;
- визначати оптимальні з точки зору композиційної побудови фотознімків межі кадру;
- застосовувати ефективно і ефектно освітлення при зйомці первісної світлини за для найкращого втілення твору фотографіки на її основі;
- доречно користуватись образотворчими засобами фотографіки за для ефективної та ефектної графічної трактовки фотографічних зображень;
- виконувати графічну інтерпретацію фотографічних зображень в основних (базових) жанрах фотографії.

мати навички: в підготовці, організації та проведенні всіх робіт по створенню витворів творчої фотографіки.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 5.Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 11.Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК 13. Здатність працювати в міжнародному контексті.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності(СК)

СК 1. Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметнопросторового та візуального середовища.

СК 4. Здатність оволодівати різними техніками та технологіями роботи у відповідних матеріалах за спеціалізаціями.

СК 5. Здатність генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва.

СК 6.Здатність інтерпретувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі.

СК 7. Здатність адаптувати творчу (індивідуальну та колективну) діяльність до вимог і умов споживача.

Програмні результати навчання

ПРН 1. Застосовувати комплексний художній підхід для створення цілісного образу.

ПРН 2. Виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.

ПРН 4. Орієнтуватися в розмаїтті сучасних програмних та апаратних засобів, використовувати знання і навички роботи з фаховим комп'ютерним забезпеченням (за спеціалізаціями).

ПРН 6. Застосовувати знання з композиції, розробляти формальні площинні, об'ємні та просторові композиційні рішення і виконувати їх у відповідних техніках та матеріалах.

ПРН 7. Відображати морфологічні, стилеві та кольоро-фактурні властивості об'єктів образотворчого, декоративного мистецтва, реставрації та використовувати існуючі методики реставрації творів мистецтва в практичній діяльності за фахом.

ПРН 8. Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти (як джерела творчого натхнення) для розроблення композиційних рішень; аналізувати принципи морфології об'єктів живої природи, культурно-мистецької спадщини і застосовувати результати аналізу при формуванні концепції твору та побудові художнього образу.

ОПИС І СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Навчальним планом підготовки бакалаврів денної форми навчання передбачається, що вивчення курсу дисципліни «Фотографіка» має відбуватися в 6 семестрі 3 курсу в обсязі 4 кредитів ECTS 120 годин). Із них: лекції – 4 години, практичні заняття – 56 годин, самостійна робота – 60 годин. За навчальним планом підготовки бакалаврів заочної форми навчання, викладання дисципліни «Фотографіка» також передбачено в 6 семестрі третього курсу в обсязі 4 кредитів ECTS (90 годин). Із них: практичних аудиторних занять – 11 годин, самостійної роботи – 109 годин. Структура дисципліни налічує 7 тем розподілених між 2 змістовими модулями.

6 СЕМЕСТР (11, 12 МОДУЛІ) містить 7 тем.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. КЛАСИЧНА ФОТОГРАФІКА.

Тема № 1. Основи фотографіки.

Тема № 2. Зображення без напівтонів

Тема № 3. Зображення в техніці солярізації

Тема № 4. Зображення в техніці ізогелія

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ЦИФРОВА ФОТОГРАФІКА.

Тема № 5. Комп'ютерна фотографіка.

Тема № 6. Фільтри Photoshop.

Тема № 7. Фотографіка на вільну тему і техніку.

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Теми № 1 і № 5 розкривають зміст матеріалу в процесі проведення лекційних занять. Зміст матеріалу тем №№ 2 – 4 і 6 – 7 усвідомлюється при з'ясуванні обумов практичних завдань курсу і засвоюється по ходу процесу їх виконання. Самостійна робота студентів спрямована на збір необхідної інформації (зйомка початкових світлин), завершення

виконання всіх передбачених етапів практичних завдань та складання семестрового портфолію.

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Передбачено *рубіжні етапи контролю* у формі **поточних переглядів** ескізної зйомки, процесу роботи та по ходу виконання завдань. *Підсумковий контроль* засвоєння знань здійснюється у формі прийнятій в Академії, а саме в формі **екзаменаційного перегляду**. Максимальна кількість рейтингових балів за теми (завдання), що їх мають отримувати студенти та їх розподіл приведений в таблиці №1.

Оцінка якості виконання тем практичних завдань, змістових модулів та семестрових модулів визначається за результатами переглядів згідно шкали оцінювання, котра наведена в таблиці №2.

ВАРТІСТЬ ЗАВДАНЬ СЕМЕСТРУ.

Таблиця №1.

№ теми	Завдання	Форма контролю	Бали рейтингу
1	2	3	4
МОДУЛЬ №11.			
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. КЛАСИЧНА ФОТОГРАФІКА.			
1	Основи фотографіки.	--	--
2	Зображення без напівтонів	Поточний перегляд	15
3	Зображення в техніці солярізації	Поточний перегляд	10
4	Зображення в техніці ізогелії	Поточний перегляд	15
Максимальна загальна кількість балів за МОДУЛЬ №11		Модульний перегляд	40
МОДУЛЬ №12			
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ЦИФРОВА ФОТОГРАФІКА.			
5	Комп'ютерна фотографіка.	-	-
6	Фільтри Photoshop.	Поточний перегляд	20
7	Фотографіка на вільну тему і техніку	Поточний перегляд	30
Максимальна загальна кількість балів за МОДУЛЬ №12		Модульний перегляд	50
Складання портфолію. Експозиція перегляду.		Екзаменаційний перегляд.	10
Загальна кількість балів за VI семестр		Екзаменаційний перегляд	100

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Таблиця №2.

Сума балів за всі види навчальної діяльності за шкалою ХДАДМ	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90–100	A	відмінно
82–89	B	добре
75–81	C	
64–74	D	
60–63	E	задовільно
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ЗНАТЬ ТА УМІНЬ СТУДЕНТІВ З ДИСЦИПЛІНИ «ФОТОГРАФІКА»

90-100 балів («відмінно» за національною шкалою, **A** — за шкалою **ECTS**) може отримати студент, який в повному обсязі опанував теоретичний та практичний матеріал курсу, виявив самостійність в прийнятті рішень, творчо підійшов до виконання завдань, логічно побудував і професійно виконав усі завдання, надав досконале підсумкове семестрове портфоліо.

82-89 балів («добре» за національною шкалою, **B** — за шкалою **ECTS**) отримує студент, який добре опанував матеріал практичного та теоретичного курсу, вчасно та якісно впорався з усіма поставленими завданнями, творчо підійшов до виконання цих завдань, надав достатньо повне підсумкове семестрове портфоліо, але при цьому зробив декілька незначних помилок.

75-81 балів («добре» за національною шкалою, **C** — за шкалою **ECTS**) отримує студент, який в цілому добре опанував матеріал практичного та теоретичного курсу, вчасно та якісно справився з більшістю поставлених завдань, достатньо творчо підійшов до виконання завдань, але при цьому виконана робота мала суттєві недоліки.

64-74 балів («задовільно» за національною шкалою, **D** — за шкалою **ECTS**) отримує студент, який не в повному обсязі опанував матеріал практичного та теоретичного курсу, справився з переважною більшістю поставлених завдань або виконав усі завдання на недостатньо професійному рівні, при цьому виконана робота мала значні недоліки (неохайність виконання, відсутність творчого підходу тощо).

60-63 балів («задовільно» за національною шкалою, **E** — за шкалою **ECTS**) отримує студент, який в недостатньому обсязі опанував матеріал практичного та теоретичного курсу, справився з основними з поставлених завдань, але при цьому виконана робота має багато значних недоліків (неохайність виконання, відсутність творчого підходу, невчасна подача виконаної роботи тощо).

35-59 балів («незадовільно» за національною шкалою, **FX** — за шкалою **ECTS**) отримує студент, який не впорався із головними задачами дисципліни, тобто не опанував більшість тем практичного та теоретичного курсу, пропускав заняття без поважних причин, допустив значну кількість суттєвих помилок при виконанні завдань. Про відсутність належних знань свідчать і незадовільні підсумки поточних переглядів. У цьому випадку для одержання оцінки потрібна значна додаткова робота по виконанню усіх завдань дисципліни відповідно програми курсу і повторна перездача.

1-34 балів («незадовільно» за національною шкалою, **F** — за шкалою **ECTS**) отримує студент, який не володіє знаннями з усіх модулів дисципліни, не виконав програми курсу, не впорався з поточними перевітками та не склав екзаменаційного перегляду. В цьому випадку передбачений обов'язковий повторний курс навчання.

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

На проведення занять з дисципліни «Фотографіка» розповсюджуються загальноприйняті норми і правила поведінки Вищої школи. Під час проведення занять не допускаються дії, що порушують порядок і заважають навчальному процесу.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАНОСТІ

Пропускати заняття без поважних причин недопустимо (причини пропуску мають бути підтвержені). Запізнення на заняття не вітаються.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Студенти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Якщо під час рубіжного контролю помічено плагіат, то робота скасовується та переробляється.

Корисні посилання: <https://законодавство.com/zakon-ukrajiny/stattya-akademichna-dobrochesnist-325783.html>

РОЗКЛАД КУРСУ

Тижні (дата)	Тема	Вид занять	Зміст	Год ин	Рубіжний контроль	Деталі
1	1	лекція	Класична фотографіка від першого фото Ньєпса до сучасної плівкової фотографіки	2	-	
1	2	практичні	Зображення без напівтонів. Один з перших та найпоширеніший засіб класичної фотографіки.	2	-	Натюрморт, пейзаж,

			Контратипуванням перетворює напівтонове фото зображення в зображення без напівтонів.			портрет
2	2	практичні	В графічному редакторі Photoshop цей прийом віднайшов цифрове втілення в фільтрі Threshold.	4	-	
3	2	практичні	Завершення виконання завдання та оформлення результатів.	4	Поточний перегляд	
4	3	практичні	Зображення в техніці солярізації. Ефект Сабатьє при застосуванні в чорно-білій фотографії надає зображенню ознак, що нагадують гравюру.	4	Поточний перегляд	Натюрморт, пейзаж, портрет
5	3	практичні	Цифровим відповідником реалізації прийому в Photoshop є фільтр Solarize.	4	Поточний перегляд	
6	3	практичні	Завершення виконання завдання та оформлення результатів.	4	Поточний перегляд	Три кращі сюжети
7	4	практичні	Прийом «ізогелія» було винайдено майже століття назад. Прийом належить до найкращих образотворчих засобів традиційної фотографії.	4	Поточний перегляд	Натюрморт, пейзаж, портрет
8	4	практичні	Ступінчаті «гелі» для представлення напівтонів зручні для «цифри». Прийом ізогелія втілено в Photoshop фільтром Posturise.	4	Поточний перегляд	Кількість «гелій» не більше 4 – 5
8	4	практичні	Завершення виконання завдання та оформлення результатів.	4	Перегляд модулю М11	
МОДУЛЬНИЙ ПЕРЕГЛЯД						
9	5	лекція	Комп'ютерна фотографія. Сучасна цифрова фотографія.. Цифрові комп'ютерні технології та їх можливості що до застосування в фотографії. Графічні редактори. Photoshop.	2	-	
9	6	практичні	Інструменти, пензлі і фільтри Photoshop в якості можливого інструментарію фотографії.	2	Поточний перегляд	4 – 5 сюжетів
10	6	практичні	Індивідуальне дослідження інструментарію Photoshop в якості прийомів фотографії. «Персональний» набір фільтрів.	4	Поточний перегляд	Натюрморт, пейзаж, портрет
11	6	практичні	Результати дослідження і висновки студента-дослідника. Оформлення результатів.	4	Поточний перегляд	
12	7	практичні	Обумови завдання «Фотографія на вільну тему і техніку». Комплексне застосування Photoshop для виконання завдання. Вибір теми, сюжету. ППЗ. Пошукова графічна обробка.	4	Поточний перегляд	Три кращі фото з ППЗ.
13	7	практичні	Остаточне визначення з сюжетом і його зйомка. Варіантна графічна інтерпретація обраного сюжету.	4	Поточний перегляд	Три кращі графічні втілення
14	7	практичні	Виконання завдання по алгоритму: зйомка і вибір сюжету → попередня варіантна ескізно-пошукова графічна обробка → остаточна графічна обробка	4	Поточний перегляд	
15	7	практичні	Завершення виконання завдання та оформлення результатів. Складання семестрового портфоліо.	4	Перегляд модулю М12	
ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ ПЕРЕГЛЯД						

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова:

1. Скотт Келбі. Цифрова фотографія. Фоторецепти. Видавництво «Фабула», 2020, 224 с.
2. Генрі Керрол. Як знімати неймовірні пейзажі. Видавництво «Art Huss», 2022, 128 с.
3. Йен Гейдн Сміт. Коротка історія фотографії. Видавництво Старого Лева, 2021, 224 с.
4. Шахрова М.М.* Загальний курс фотографії. К., «Вища школа», 1974. 212 с.
5. Колесников В. П. Незвичайна фотографія. К., «Наукова думка». 1980. 148 с.

Додаткова література:

1. Горіцин В.Х. Фотографічна експозиція. К., «Техніка», 1991. 82 с.
2. Гурлев Д. С. Справочник по фотографии. Фотосъемка. К., «Техніка». 1987.
3. Смородін В.О. Цікава фотографія. К., «Мистецтво», 1976.

4. Супрун О.Д. Фотографічний монтаж. «Світло й тінь». Український фотомистецький журнал. № 4, 1993.

5. Супрун О.Д. Цифрова реалізація ФДП-методу фотографіки. Матеріально-художня культура: проблеми теорії та практики // Збірник статей Всеукраїнської науково-практичної конференції за підсумками роботи у 2011-2012 н.р., 16-18 травня 2012 р., ХДАДМ. – Харків, 2012. – 156 с., с.140.

6. Супрун О.Д. Про еволюцію образотворчих засобів фотографії. Всеукраїнська наукова конференція професорсько-викладацького складу і студентів ХДАДМ за підсумками роботи 2017-2018 навчального року // Збірник статей. 25 травня 2018 р., ХДАДМ. – Харків, 2018. – 288 с., с. 80..

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. <http://www.cambridgeincolour.com/ru/tutorials/htm>

2. <http://ru.wikipedia.org/wiki/>

3. <http://cse7/net/>

4. <http://graphics.stanford.edu/courses/cs178/>

5. <http://www.mccordall.com/photography/lessons>

Примітка. Підручники (*) - у наявності в бібліотеці ХДАДМ.